

OBSAH

Úvod	9
I. ZÁKLADY TEORIE PRÁVA	11
1. Pojem práva, právo a morálka	13
1.1 Pojem práva	13
1.2 Objektivní a subjektivní právo	13
1.3 Teorie práva a právní filozofie	14
1.4 Právo a morálka	15
1.4.1 Pojem morálka a mechanismy jejího působení	15
1.4.2 Vztah práva a morálky	16
1.4.3 Prolínání práva a morálky	17
<i>Otázky ke kapitole 1</i>	18
2. Stát a právo	19
2.1 Pojem stát	19
2.2 Historický vývoj státu	19
2.2.1 Předstátní společnost, utváření státu	19
2.2.2 Státoprávní myšlení ve starověku - antický stát	20
2.2.3 Teologické pojetí státu a práva v raném středověku	22
2.2.4 Stavovský, absolutistický stát	23
2.3 Moderní stát a jeho znaky	24
2.3.1 Státní moc	24
2.3.2 Stát a občan	25
2.3.3 Demokratický a právní stát	26
<i>Otázky ke kapitole 2</i>	28
3. Velké právní systémy	29
3.1 Právní systém kontinentální	29
3.2 Právní systém angloamerický	31
3.3 Náboženské a tradiční právní systémy	33
<i>Otázky ke kapitole 3</i>	34
4. Prameny práva, systém práva	35
4.1 Pojem pramenů práva a základní typy pramenů práva	35

4.2	Systém práva	36
4.2.1	Struktura práva	37
4.2.2	Systematizace práva podle kritéria právní síly	37
4.2.3	Systematizace práva podle předmětu právní úpravy	38
4.2.4	Mezinárodní a vnitrostátní právo, právo Evropské unie	39
	<i>Otázky ke kapitole 4</i>	41
5.	Právní norma	43
5.1	Pojem právní normy	43
5.2	Struktura právní normy	43
5.3	Druhy právních norem	44
5.4	Platnost, působnost a efektivnost právní normy	44
5.4.1	Působnost právní normy	44
5.4.2	Efektivnost právní normy	45
	<i>Otázky ke kapitole 5</i>	46
6.	Realizace práva, právní vztahy, aplikace a interpretace práva	47
6.1	Realizace práva	47
6.2	Právní vztahy	47
6.3	Aplikace práva	48
6.4	Interpretace práva	49
	<i>Otázky ke kapitole 6</i>	50
7.	Právní odpovědnost	51
7.1	Pojem právní odpovědnost	51
7.2	Podmínky vzniku právní odpovědnosti	51
7.3	Subjektivní a objektivní právní odpovědnost	52
	<i>Otázky ke kapitole 7</i>	53
8.	Tvorba práva	55
8.1	Normotvorba, tvorba práva a legislativa	55
8.2	Obecně o legislativní pravomoci a legislativním procesu	55
8.3	Nedostatky tvorby práva	56
9.	Současná česká právní úprava	59
9.1	Systém a prameny práva	59

9.2	Tvorba práva	60
9.3	Základní právní odvětví	61
9.4	Vztah mezinárodního a vnitrostátního práva	62
	<i>Otázky ke kapitolám 8 a 9</i>	62
	<i>Odpovědi na zkušební otázky k I. části</i>	63

II. PRACOVNÍ PRÁVO 69

1.	Systemizace zákoníku práce, prameny pracovněprávní úpravy a její základní zásady	71
1.1	Možnosti odchýlné úpravy	72
1.2	Vztah zákoníku práce k občanskému zákoníku	73
1.3	Základní zásady pracovněprávních vztahů	74
2.	Základní pojmy pracovního práva	77
2.1	Závislá práce	77
2.2	Účastníci pracovněprávních vztahů	77
2.3	Odborová organizace	78
2.4	Kolektivní smlouva	78
2.5	Vnitřní předpis	79
2.6	Pracovní řád	80
2.7	Informování a projednávání v pracovněprávních vztazích	80
2.8	Právo odborové organizace na spolurozhodování se zaměstnavatelem	81
2.9	Kontrolní oprávnění odborové organizace	82
2.10	Základní pojmy týkající se úpravy pracovní doby a doby odpočinku	82
2.10.1	Délka pracovní doby	82
2.10.2	Kratší pracovní doba	83
2.10.3	Rozvržení pracovní doby	83
2.10.4	Rovnoměrné rozvržení pracovní doby	83
2.10.5	Nerovnoměrné rozvržení pracovní doby	83
2.10.6	Pružné rozvržení pracovní doby	84
2.10.7	Pracovní pohotovost	84
2.10.8	Práce přesčas	84

2.10.9	Noční práce	86
2.10.10	Konto pracovní doby	86
2.10.11	Přestávka v práci a bezpečnostní přestávka	87
2.10.12	Nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směnami a v týdnu	88
2.10.13	Dny pracovního klidu	88
2.10.14	Svátky	88
2.11	Základní pojmy týkající se úpravy dovolené	89
2.11.1	Dovolená za kalendářní rok a poměrná část dovolené.	89
2.11.2	Dovolená za odpracované dny	89
2.11.3	Dodatková dovolená	90
2.11.4	Délka dovolené	90
2.11.5	Čerpání dovolené	91
2.12	Základní pojmy týkající se odměňování za práci	91
2.12.1	Mzda	92
2.12.2	Minimální mzda	92
2.12.3	Zaručená mzda	93
2.12.4	Sjednání nebo stanovení mzdy	93
2.12.5	Mzda a příplatek za práci ve ztíženém pracovním prostředí	94
2.12.6	Mzda za práci v sobotu a neděli	94
2.12.7	Naturální mzda	94
2.12.8	Průměrný výdělek	94
2.13	Pracovní cesta, cestovní náhrady	95
	<i>Otázky ke kapitolám 1 a 2</i>	96
3.	Vznik, změna a zánik pracovněprávních vztahů	97
3.1	Co předchází uzavření pracovní smlouvy	97
3.1.1	Údaje, které nesmí zaměstnavatel po budoucím zaměstnanci vyžadovat	97
3.1.2	Výběrové řízení a právo na uzavření pracovní smlouvy	97
3.1.3	Co je zaměstnavatel povinen sdělit zaměstnanci před uzavřením pracovní smlouvy	98
3.1.4	Povinnost zaměstnance podrobit se vstupní lékařské prohlídce	98
3.2	Vznik pracovního poměru na základě pracovní smlouvy	98
3.2.1	Povinná ujednání v pracovní smlouvě	98

3.2.2. Další ujednání, která zpravidla obsahuje pracovní smlouva	101
3.3. Založení pracovního poměru jmenováním	105
3.4. Změny pracovního poměru	106
3.4.1 Dohoda o změně sjednaných pracovních podmínek	106
3.4.2 Jednostranné převedení na jinou práci	106
3.4.3 Přeložení a pracovní cesta	107
3.5. Skončení pracovního poměru	108
3.5.1 Hromadné propouštění	108
3.5.2 Individuální rozvázání pracovního poměru	109
3.5.3 Dohoda	110
3.5.4 Výpověď	110
3.5.5 Odvolání výpovědi	111
3.5.6 Výpověď daná zaměstnavatelem	111
3.5.7 Doručení výpovědi	111
3.5.8 Předchozí souhlas	112
3.5.9 Zákaz výpovědi	113
3.5.10 Výpovědní důvody	114
3.5.11 Rozvázání pracovního poměru výpovědí danou zaměstnancem	117
3.5.12 Okamžité zrušení pracovního poměru	118
3.5.13 Skončení pracovního poměru sjednaného na dobu určitou	119
3.5.14 Zrušení pracovního poměru ve zkušební době	119
3.5.15 Potvrzení o zaměstnání (zápočtový list), pracovní posudek a další písemnosti	119
3.5.16 Neplatné rozvázání pracovního poměru	120
3.6. Přechod práv a povinností z pracovněprávních vztahů	120
3.7. Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr	121
3.7.1 Dohoda o provedení práce	121
3.7.2 Dohoda o pracovní činnosti	122
3.7.3 Odměny z dohod	123
<i>Otázky ke kapitole 3</i>	123
4. Povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů	125
4.1 Rovné zacházení, zákaz diskriminace	126
4.2 Povinnosti vyplývající z pracovního poměru	128

4.3	Povinnosti v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	129
4.3.1	Povinnosti zaměstnavatele v BOZP	130
4.3.2	Práva a povinnosti zaměstnance v BOZP	130
	<i>Otázky ke kapitole 4</i>	131
5.	Odpovědnost za škodu a náhrada škody	133
5.1	Odpovědnost zaměstnance	133
5.1.1	Obecná odpovědnost zaměstnance za škodu	133
5.1.2	Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách	134
5.1.3	Odpovědnost za ztrátu svěřených předmětů	136
5.1.4	Odpovědnost za nesplnění povinností k odvrácení škody	136
5.2	Odpovědnost zaměstnavatele	137
5.2.1	Obecná odpovědnost zaměstnavatele	137
5.2.2	Odpovědnost při odvrácení škody	137
5.2.3	Odpovědnost za škodu na odložených věcech	137
5.2.4	Odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání	138
5.2.5	Pracovní úraz	139
5.2.6	Nemoc z povolání	140
5.2.7	Evidence a dokumentace pracovních úrazů	140
5.2.8	Práva na jednotlivé náhrady při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání	140
	<i>Otázky ke kapitole 5</i>	142
6.	Pracovní spory a jejich řešení	143
6.1	Individuální pracovněprávní spory	143
6.1.1	Stížnosti zaměstnanců	143
6.1.2	Soudní uplatňování nároků	144
6.2	Kolektivní pracovněprávní spory	144
6.2.1	Řízení před zprostředkovatelem	145
6.2.2	Řízení před rozhodcem	146
6.2.3	Stávka a výlučka	146
	<i>Otázky ke kapitole 6</i>	148
	<i>Odpovědi na zkušební otázky k II. části</i>	149